

Cofinancé par
l'Union européenne
Medegefinancierd door
de Europese Unie

RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

EFRO-programma 2021 – 2027 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: Projectoproep – “Verontreinigde gronden prioritaire ontwikkelingspolen”

nieuwe oproep 2024

1. Voorwerp van de projectoproep

1.1. Algemene context

Programma 2021 - 2027

Deze projectoproep past in het kader van de specifieke doelstelling (SD) 2.7 van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling 2021-2027 (EFRO):

“Een groener, veerkrachtiger en koolstofarm Europa op weg naar een koolstofneutrale economie, door het bevorderen van een schone en billijke energietransitie, groene en blauwe investeringen, de circulaire economie, de beperking van en de aanpassing aan de klimaatverandering, risicopreventie en -beheer, en duurzame stedelijke mobiliteit waarbij de bescherming en de instandhouding van de natuur en de biodiversiteit worden verbeterd en de groene infrastructuur wordt versterkt, in het bijzonder in een stedelijke omgeving, en waarbij alle vormen van verontreiniging worden verminderd”.

In het kader van deze projectoproep biedt de specifieke doelstelling 2.7 van het EFRO-programma 2021-2027 de mogelijkheid acties te ontwikkelen voor het **saneren van verontreinigde gronden in de prioritaire ontwikkelingspolen** om deze beschikbaar te maken als **groene ruimtes** of voor **gemeenschapsactiviteiten**.

De financiering in het kader van deze actie is bedoeld om de uitvoering van **werkzaamheden (en voorbereidende studies) mogelijk te maken voor de behandeling van weesverontreiniging van de bodem, uitgevoerd om risico's voor de volksgezondheid en het milieu weg te nemen**. De operatoren moeten saneringskosten uitsluiten die volgens het principe “de vervuiler betaalt” in rekening kunnen worden gebracht.

Deze werkzaamheden moeten betrekking hebben op terreinen die gelegen zijn in de prioritaire ontwikkelingspolen van het GPDO en die na de sanering bestemd zullen zijn voor de aanleg (bevestigd door een actieplan) van groene ruimtes of activiteiten voor de gemeenschap.

Milieuduurzaamheidscriteria, met name om de impact van de sanering op het milieu te beperken (afvoer van grond, enz.) en de informatie die de studies opleveren (index van de bodemkwaliteit), zullen ervoor zorgen dat de organisatie van de gesaneerde zones in goede banen wordt geleid.

De verwezenlijking van deze doelstelling is ook een middel om de ondoorlaatbaarheid van de bodem te beperken, de biodiversiteit te bevorderen en koelte-eilanden te creëren in stedelijke gebieden.

1.2. Beschrijving van de acties van de projectoproep

Programma

Deze projectoproep betreft het **actietype 1 van de specifieke doelstelling (S.D.) 2.7 van het EFRO-programma 2021-2027** (die gericht is op de sanering van verontreinigde gronden in de ontwikkelingspolen om ze beschikbaar te stellen als groene ruimtes of voor gemeenschapsactiviteiten).

De betrokken werkzaamheden betreffen terreinen in de door het GPDO vastgestelde prioritaire ontwikkelingspolen en sluiten aan bij de territoriale visie van het gewest voor 2040. Het is de bedoeling een kader voor territoriale ontwikkeling op te zetten en nieuwe wijken te ontwikkelen om de bevolking op te vangen.

De EFRO-steun voor bodemsanering heeft tot doel de ontwikkeling (op gesaneerde percelen maar buiten de huidige oproep voor saneringsprojecten) van groene ruimtes of activiteiten voor de gemeenschap mogelijk te maken. De investeringen hiervoor moeten uitgevoerd worden of het voorwerp uitmaken van een actieplan (ondertekend vóór 2029), dat de realisatie ervan na de sanering garandeert.

Beoogde specifieke gebieden

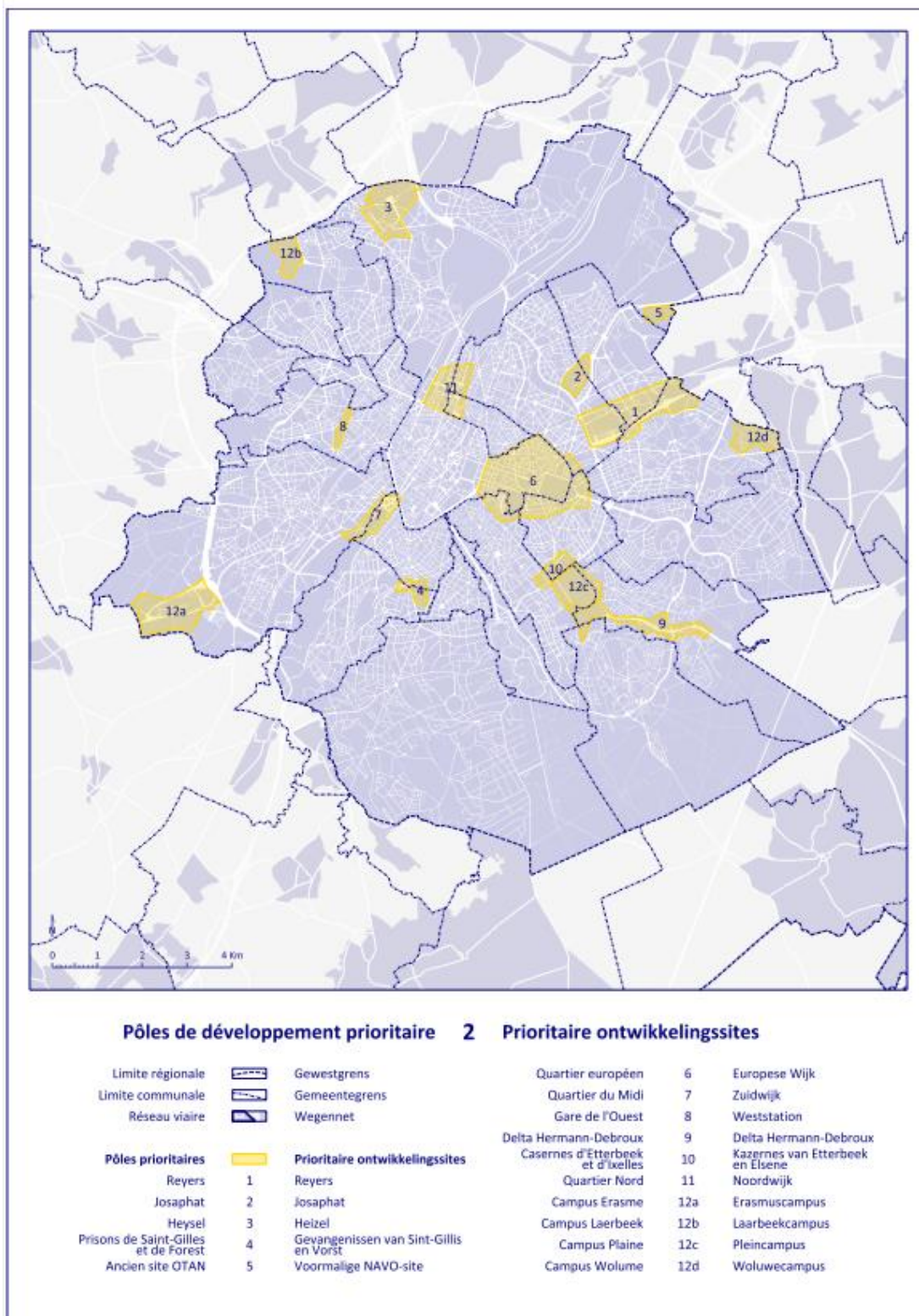
De saneringsmaatregelen in het kader van actie 1 zullen uitsluitend worden uitgevoerd op de te saneren terreinen in de prioritaire ontwikkelingspolen die in het GPDO zijn bepaald.

Het GPDO omschrijft 12 prioritaire ontwikkelingspolen die specifieke investeringen vereisen om het ontwikkelingspotentieel ervan op korte en middellange termijn te concretiseren. Deze 12 polen zijn:

- 1- **De Reyers-pool**
- 2- **De Noordwijk**
- 3- **De Josaphat-pool**: de Josaphat-site ligt aan het westelijke uiteinde van de Leopold III-as en omvat 33,5 hectare verdeeld aan weerszijden van het spoor.
- 4- **De Heizel-pool**
- 5- **De pool van de gevangenen van Sint-Gillis en Vorst**
- 6- **De pool van de voormalige NAVO-site**
- 7- **De Europese Wijk**
- 8- **De wijk rond het Zuidstation**
- 9- **De pool van het Weststation**
- 10- **De site Delta Herrmann-Debroux**

11- De site van de kazernes van Elsene en Etterbeek

12- De universiteitscampussen: de Erasmuscampus, de Pleincampus ULB-VUB, de campus VUB-Laarbeek en de UCL-campus in Sint-Lambrechts-Woluwe.

Enkel deze 12 prioritaire ontwikkelingspolen komen in aanmerking voor deze projectoproep.

Het Kanaalgebied en de Brusselse Vijfhoek vallen niet onder deze projectoproep, ook al zijn het prioritaire ontwikkelingspolen in de zin van het GPDO.

Maatregelen om gelijkheid, inclusie en non-discriminatie te waarborgen

Voor de in het kader van deze SD gesteunde groene ruimtes moet een zo ruim mogelijke **toegankelijkheid** gewaarborgd worden, zowel in rechte als in feite, door na te denken over de reële mix van ruimtes, over de toegang en het gebruik voor personen met beperkte mobiliteit of met een handicap en over de betrokkenheid van het personeel dat met het beheer belast is bij het antwoord op deze kwesties.

"Do No Significant Harm"-principe

De projecten moeten duurzaam zijn. Daartoe moet aangetoond worden dat ze het "Do No Significant Harm"-principe in acht nemen en dat ze bijgevolg geen ernstige afbreuk doen aan een van de zes milieudoelstellingen van de Europese Unie (zie hieronder).

1.3. Welke resultaten worden er verwacht van de projectoproep?

De via deze projectoproep geselecteerde projecten moeten onder andere bijdragen tot het bereiken van de streefwaarden van de hieronder vermelde indicatoren (de vooropgestelde streefwaarden moeten behaald worden voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als geheel).

In zijn kandidatuurdossier moet de kandidaat-operator aantonen hoe en wanneer hij beoogt tot de verwachte resultaten te komen. Die resultaten moeten gedocumenteerd kunnen worden aan de hand van verantwoordingsstukken.

ID	Indicator	Meeteenheid	Tussentijdse waarde (2024)	Streefwaarde (2029)
RCO 38	Oppervlakte van ondersteunde gesaneerde bodem	Hectare	0	3,42

ID	Indicator	Meeteenheid	Uitgangswaarde	Streefwaarde (2029)
RCR52	Gesaneerde bodems gebruikt als groengebieden of voor activiteiten voor de gemeenschap ¹	Hectare	0,00	3,42

¹ De benaming (en het toepassingsgebied) van deze indicator is beperkter dan de gemeenschappelijke Europese indicator, om alleen de hypothesen te dekken die onder het EFRO-programma van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vallen.

De voorgestelde waarden voor deze indicatoren moeten berusten op realistische resultaten die meer bepaald rekening houden met de definities die zijn bepaald in de betreffende indicatorfiches.

De streefwaarden voor de indicatoren moeten bereikt worden tegen 31 december 2029. Het is van belang dat in de planning van de projecten rekening gehouden wordt met dit aspect.

De definities van de indicatoren zijn beschikbaar in de betreffende indicatorfiches.

1.4 Financieringsmodaliteiten

1.4.1 Subsidiabele uitgaven

De uitgaven voor het project zullen in aanmerking genomen worden **als ze door de begunstigde daadwerkelijk aangegaan en betaald werden** tussen **1 januari 2021 en 31 december 2029**.

De projecten moeten **voltooid** zijn, m.a.w. **materieel afgewerkt of volledig uitgevoerd zijn**, de begunstigten moeten alle betreffende betalingen verricht hebben en de overeenstemmende overheidsbijdrage moet aan de begunstigten betaald zijn tegen uiterlijk **15 februari 2031**.

Een project komt niet in aanmerking voor steun van het EFRO indien het materieel voltooid is of volledig is uitgevoerd voordat de financieringsaanvraag in het kader van het programma (= de kandidatuur) door de begunstigde is ingediend, ongeacht of de begunstigde alle betreffende betalingen al dan niet heeft verricht.

Enkel de **investeringskosten** voor het uitvoeren van de **werken (en voorafgaande studies) met betrekking tot de sanering van weesverontreiniging, die uitgevoerd worden met als doel risico's voor de volksgezondheid en het milieu te verwijderen**, komen in aanmerking voor deze projectoproep, zowel voor terugbetaling door het EFRO als voor cofinanciering.

Overeenkomstig het principe "de vervuiler betaalt", worden de subsidiabele saneringskosten beperkt tot "weesverontreinigingen".

De totale subsidiabele rechtstreekse investeringen (gefinancierd door het EFRO, evenals de gefinancierde investeringen) worden verhoogd met een **forfaitair aandeel van 7%** om de **indirecte kosten** van het project te dekken.

De indirecte projectkosten die met dit forfait van 7% gefinancierd worden, omvatten meer bepaald:

- De kosten voor het personeel dat het project uitvoert en coördineert;
- De werkingskosten (bijvoorbeeld kosten voor de vertaling van een bestek, werkingskosten voor personeel, enz.);
- De indirecte investeringskosten (bv. aankoop van IT-materiaal en meubilair voor het personeel dat het project uitvoert).

Er wordt op gewezen dat investeringen (voor groene ruimtes of voor activiteiten voor de gemeenschap) die mogelijk gemaakt worden door de sanering niet gefinancierd worden door het budget van het project (wel kan een groene ruimte in voorkomend geval gefinancierd worden als project waarbij de "bescherming en de instandhouding van de natuur en de biodiversiteit worden verbeterd door de groene infrastructuur te versterken, in het bijzonder in een stedelijke omgeving" in het kader van SD 2.7).

1.4.2. Financiering van het project

De minimumfinanciering voor een project (zonder andere cofinancieringen) is vastgesteld op € 250.000 subsidie van EFRO+BHG (forfait van 7% inbegrepen).

Het totale beschikbare budget voor deze eerste projectoproep (totaal van de subsidies van EFRO+BHG) bedraagt € **4.174.634,43** (goed voor 95% van de subsidiabele uitgaven).

Ter aanvulling zijn er in het kader van deze projectoproep bijkomende **publieke cofinancieringen** nodig ten belope van € **219.717,60** in het totaal.

Om dit budgettaire doel te bereiken worden de kandidaat-operatoren dus verzocht **cofinanciering door overheden aan te brengen ten belope van minstens 5%** van de voor cofinanciering in aanmerking komende uitgaven. Een project dat minder dan 5% aanbrengt, zou dus enkel geselecteerd kunnen worden als andere geselecteerde projecten daadwerkelijk zorgen voor bijkomende cofinancieringen van overheidswege (om te waarborgen dat het begrotingsdoel voor bijkomende publieke cofinanciering bereikt wordt).

De **publieke cofinancieringen** zijn met name elke bijdrage in de financiering van een project die afkomstig is van de begroting van nationale, gewestelijke of lokale overheidsinstanties, de begroting van publiekrechtelijke instellingen of verenigingen van overheidsinstanties of publiekrechtelijke instellingen. Enkel "nationale" (Belgische) cofinancieringen zijn toegestaan. Projecten waarvoor een EFRO-financiering gevraagd wordt, mogen **geen andere EU-financiering ontvangen**.

Op te merken valt dat deze publieke cofinanciering kan gebeuren in de vorm van een rechtstreekse tegemoetkoming of een inbreng in natura door een overheidsinstantie.

2. Selectieprocedure

Het kandidatuur dossier moet worden ingediend uiterlijk op 22.04.2024 via het digitale uitwisselingsplatform Salesforce.

De kandidaturen zullen **gerangschikt** worden op basis van **technische criteria** (rekening houdend met de resultaten van een analyse door deskundigen) en **uitvoeringscriteria**. De directie EFRO zal dan een **selectievoorstel** opmaken voor de **Brusselse Hoofdstedelijke Regering** (die in het kader van het

selectiecomité beslist over de projectselectie, met inbegrip van de subsidiebedragen die aan de begunstigden toegekend worden om de projecten te realiseren).

De selectie is altijd afhankelijk van het bereiken van de doelstellingen voor de betrokken SD. Een deel van de middelen voor de projectoproep zou dus niet toegewezen kunnen worden en opzijgezet worden voor een volgende projectoproep (in het bijzonder om de streefwaarden voor de indicatoren te behalen).

Een kandidatuur kan niet geselecteerd worden als de toegangsvoorwaarden niet vervuld zijn.

Wat betreft de technische uitvoeringscriteria, komt elk project dat geen 60% van het puntentotaal behaalt of dat geen 50% van het puntentotaal per criterium behaalt voor criteria met een waarde van 10 punten of meer, niet in aanmerking voor selectie en wordt het beschouwd als niet-subsidiabel.

Deelnemingsvoorwaarden (ja/nee):

1. Het dossier is tijdig ingediend.
2. Elke rubriek van het kandidatuur dossier is ingevuld.
3. Het project sluit aan bij de specifieke doelstelling en het soort actie.
4. Het project bevindt zich in een van de **12 prioritaire ontwikkelingspolen** in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zoals bepaald door het GPDO.
5. Het project is niet materieel voltooid of niet volledig uitgevoerd op de datum van de indiening van de financieringsaanvraag in het kader van het programma.
6. De gefinancierde werken betreffen enkel de gevallen van weesverontreiniging van de bodem.
7. Het project voldoet aan de voorwaarde met betrekking tot het minimumbedrag (€ 250.000 subsidie van EFRO+BHG) dat voor deze oproep is vastgesteld.

Selectiecriteria:

- Technische criteria (65 punten):

De technische criteria maken het mogelijk de projecten te evalueren volgens hun relevantie in het licht van de doelstelling van de projectoproep en het programma en volgens de haalbaarheid van de in het project vooropgestelde resultaten. Voor elk criterium zullen punten toegekend worden volgens de mate waarin een projectvoorstel beantwoordt aan volgende criteria:

1. De kwaliteit en integratie in de stedelijke omgeving (30 punten)

Wordt de sanering van gronden aangevuld met een duidelijke visie betreffende de herontwikkeling en het hergebruik van de site na de sanering?

Past de investering (als groene ruimte of activiteit voor de gemeenschap) die de sanering mogelijk maakt goed in de stedelijke omgeving waarvan zij deel uitmaakt? Is er nagedacht over de inachtneming van de specifieke kenmerken van de wijk en de behoeften van de gebruikers?

De analyse zal betrekking hebben op de toegevoegde waarde van de investering (die het saneringsproject mogelijk zal maken) voor de omgeving, en de integratie van het investeringsproject in de context..

2. **Aandacht voor de milieuduurzaamheid van de sanering (20 punten)**
(milieuduurzaamheid van de installaties, kringloopstreven, gerecycleerde/recycleerbare materialen, biodiversiteit, enz.)

Is de sanering van de bodem gebaseerd op zo duurzaam mogelijke methodes? Zijn de beoogde methode, de uitrusting en de saneringsmaterialen duurzaam en relevant ten opzichte van het voorgestelde project? Wordt er rekening gehouden met het probleem van de ondoorlaatbaarheid van de bodem?

3. **Is de planning realistisch, waarborgt ze dat de uitgaven tegen eind 2029 verricht zullen zijn en dat de doelstellingen voor de indicatoren bereikt zullen worden? Is de ontwikkeling van de beoogde investering (groene ruimte of activiteit voor de gemeenschap) opgenomen in de planning en zijn de eerste stappen hiervan realistisch geïdentificeerd? (10 punten)**

Houdt de planning rekening met de eventuele verplichtingen die voortvloeien uit de geldende regelgeving? Houdt de planning rekening met eventuele verplichtingen die verbonden zijn met de beoogde investering (groene ruimte of activiteit voor de gemeenschap) of met het goedkeuren van het actieplan vóór 31 december 2029 (bindende datum)? Is de ontwikkeling tegelijk (of zelfs deels vóór) de saneringsfase opgenomen in de planning? Is de start, of zelfs de identificatie van de voltooiing, van de investeringen die mogelijk zijn gemaakt door de saneringsactie zichtbaar in de planning?

4. **Burgerparticipatie (voorbereiding en/of uitvoering) (5 punten)**

Plant de kandidaat-operator een uitwisseling met de buurtbewoners betreffende de toekomstige herbestemming van de site (groene ruimte of activiteit voor de gemeenschap)? Is er in voorkomend geval overleg voorzien met de buurtbewoners betreffende de saneringswerken?

Uitvoeringscriteria (35%)

Aan de hand van de uitvoeringscriteria kan worden nagegaan in welke mate het project goed beheerd wordt. Voor elk criterium wordt een puntenscore toegekend door het antwoord dat het project biedt af te toetsen aan volgende criteria:

1. **Planning en begroting (10 punten)**

Dit criterium wordt geanalyseerd op basis van verschillende aspecten:

Voldoet de begroting volledig aan de voorwaarden van de oproep (gevraagde minimumfinanciering, subsidiabiliteitsperiode, maximum- en minimumpercentages, enz.)?

Kunnen de globale uitgavenposten (posten die de subsidie dekt) ermee worden bepaald op basis van een evaluatie of, indien beschikbaar in de fase van het kandidatuurdossier, gedetailleerde geraamde opmetingen? Worden er geloofwaardige veronderstellingen gemaakt over de financiering (andere inkomsten dan de subsidie van EFRO+BHG)?

Is de planning correct opgesteld (fases, details, enz.) en realistisch (termijnen, work package deliverable, enz.)?

2. Beheersstructuur, bestuur, competentie en wisselwerking met de partners (12 punten)

Zal het saneringsproject goed worden beheerd? Zal (zullen) de kandidaat (kandidaten) beschikken over voldoende personeel en/of een duidelijke organisatiestructuur en/of een relevant en goed georganiseerd samenwerkingsverband om het project goed te beheren en uit te voeren?

Overheidsopdrachten: garandeert de kandidaat dat de wetgeving op de overheidsopdrachten correct toegepast zal worden en/of dat de markt in verband met de sanering correct geraadpleegd zal worden (met name als de wetgeving op de overheidsopdrachten niet van toepassing is)?

Communicatiestrategie: is de communicatiestrategie aangepast aan het project? Waarborgt de kandidaat dat melding gemaakt zal worden van de Europese en Brusselse steun? Waarborgt de kandidaat dat de doelgroep(en) bereikt zal (zullen) worden?

Financiële organisatie: biedt de kandidatuur voldoende waarborgen wat betreft een gepaste financiële opvolging van het project door de kandidaat (kandidaten)?

Uitvoering van het project: verstrekt de kandidatuur informatie over de werking (organisatie, voorziene middelen, enz.) om de succesvolle integratie van de doelgroep te garanderen?

3. “Do No Significant Harm”-principe (5 punten)

Garandeert het voorstel de naleving van het DNSH-principe?

4. Gelijke kansen, inclusie en non-discriminatie (3 punten)

Is er in de projectkeuze, de uitvoering van het project en het gebruik van de infrastructuur rekening gehouden met de aspecten gelijke kansen, inclusie en non-discriminatie?

5. Indicatoren (5 punten)

Zal de realisatie van de indicatoren correct aangetoond en verantwoord worden?

Stemmen de voorgestelde verantwoordingsstukken overeen met de indicatorfiches?

De directie EFRO zal de begroting die de kandidaat voorstelt en de gerapporteerde waarden voor de indicatoren kunnen corrigeren na controle door de technische deskundigen. De eventueel gecorrigeerde bedragen en indicatoren zullen als vergelijkingsbasis dienen.

3. Begunstigden/dragers van de projecten

De *belangrijkste doelgroepen* (die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de projecten ten behoeve van de eindbegunstigden) zijn **gewestelijke en lokale overheidsdiensten**^[1], alsook diensten van collectief of maatschappelijk belang (universiteiten, ziekenhuizen, vzw's, enz.) die taken uitvoeren namens de overheidsdiensten.

De beoogde *eindbegunstigden* zijn overheidsdiensten, ondernemingen en burgers.

De door deze operatoren ondernomen investeringen in het kader van de projecten moeten gebeuren op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

4. Indiening van de dossiers

Het kandidatuur dossier moet worden ingediend uiterlijk op **22.04.2024** via het Salesforce-systeem.

5. Na de selectie

Na de selectiebeslissing van de regering ontvangen de niet-geselecteerde projectkandidaten een kennisgevingsbrief waarin wordt aangegeven om welke redenen ze niet geselecteerd werden.

De geselecteerde projectkandidaten ontvangen een kennisgevingsbrief die hen meldt dat ze geselecteerd werden.

Voor elk geselecteerd project zal de regering bij besluit beslissen over de toekenning van de subsidie. Er wordt dan een overeenkomst gesloten tussen de projectdrager(s) en het gewest.

Deze overeenkomst verduidelijkt de verbintenissen en verplichtingen van elke partij inzake de inhoud, de agenda, de financiering en de evaluatie van het project. Per project wordt er één enkele meerjarenovereenkomst opgesteld voor de volledige duur van het project.

Het is mogelijk dat er bijkomende informatie gevraagd wordt met het oog op het opstellen van de overeenkomst.

Als een project de verwezenlijking van meerdere acties door verschillende begunstigden betreft, wordt er één overeenkomst ondertekend tussen het gewest en alle begunstigden. In die overeenkomst wordt uit de begunstigden een coördinator en een projectverantwoordelijke aangewezen.

De directie EFRO bereidt de subsidiebesluiten en de overeenkomsten voor.

^[1] **d.w.z. diensten die op gewestelijk niveau actief zijn** (VGC, GOB, GGC, FGC, enz.)

6. DNSH

Het DNSH-principe (“Do No Significant Harm”) houdt in dat geen enkele door Europese fondsen gesteunde investering ernstige afbreuk mag doen aan zes Europese milieudoelstellingen. Deze zes doelstellingen worden bepaald in de Europese Verordening betreffende de totstandbrenging van een kader ter bevordering van duurzame beleggingen (EU, 2020/852). Het gaat om:

- de mitigatie van klimaatverandering;
- de aanpassing aan klimaatverandering;
- het duurzaam gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen;
- de transitie naar kringlooeconomie;
- de preventie en bestrijding van verontreiniging;
- de bescherming en het herstel van de biodiversiteit en ecosystemen.

De toepassing van dit beginsel wordt beschreven in de technische richtsnoeren over de toepassing van het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” (Mededeling van de Europese Commissie 2021/C 58/01).

Vóór de ondertekening van de overeenkomst zal de directie EFRO aan de hand van deze zes criteria nagaan of het project geen ernstige schade toebrengt aan het milieu.

De dragers van EFRO-projecten verbinden zich ertoe het DNSH-principe in acht te nemen bij de uitvoering van hun project, met name door een DNSH-clausule op te leggen bij overheidsopdrachten.